

Akıcısızlığa Yönelik Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri Üzerine Bir İnceleme

A Study of Trends in Graduate Theses Towards Disfluency

Eylül Şerife Yüksel^{*1}, Başak Uysal²

Öz

Konuşma akıcısızlığı, konuşma esnasında akışın kesilmesine sebep olan hatalar nedeniyle ortaya çıkan bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Literatürde akıcısızlık; psikoloji, psikodilbilim, eğitim bilimleri gibi farklı disiplinlerin çatısı altında çalışılmıştır. Bu çalışmada akıcısızlığa yönelik çalışmaların bir haritasının çıkarılması amaçlanmış, bu amaç doğrultusunda ulusal ve uluslararası literatürde yer alan lisansüstü çalışmalar incelenmiştir. OATD ve YÖK Tez veri tabanında yer alan tezler, akıcısızlık ekseninde incelenmiştir. Veriler, kategorisel içerik çözümlemesi kapsamında MAXQDA Pro 2022 programıyla analiz edilmiştir. Bulguların başlıcaları şunlardır: Doktora seviyesinde 72, yüksek lisans seviyesinde 79 tez alan yazında yer almaktadır. Lisansüstü düzeyde akıcısızlık ile ilgili çalışmaların en çok 2011-2020 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Söz konusu tezlerde en çok konuşma becerisi ile ilişkili olarak çalışmalar yapıldığını söylemek mümkündür. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerde konuyla ilgili lisansüstü tezlerin sayısı diğer ülkelerden fazladır. Akıcısızlıkla ilgili yapılan çalışmaların nicel olarak yoğunluk gösterdiği disiplinlerin psikoloji ile dil ve konuşma terapisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En sık kullanılan ilk 6 anahtar kelime/kelime grubu; akıcısızlık türleri, konuşma, kekemelik, akıcısızlık, dilbilim, akıcılık olmuştur.

Anahtar Kelimeler: akıcısızlık, konuşma, kekemelik, normal akıcısızlık

Abstract

Speech disfluency is defined as a phenomenon that occurs due to errors that interrupt the flow of speech. In literature, disfluency has been studied under different disciplines such as psychology, psycholinguistics and educational sciences. In this study, it was aimed to map the studies on disfluency, and for this purpose, postgraduate studies in national and international literature were examined. The theses in OATD and YÖK Thesis were examined on the axis of disfluency. The data were analyzed through MAXQDA Pro 2022 program within the scope of categorical content analysis. The main findings of the study, which is based on document analysis from qualitative research methods, are as follows. There are 72 doctoral theses and 79 master's theses in the literature. Most of the studies on disfluency at the graduate level were conducted between 2011-2020. It is possible to say that most of the studies in these theses are related to speaking skills. The theses in the specified criteria were mostly published in the USA. It was concluded that the disciplines where the studies on disfluency were quantitatively concentrated were psychology and speech and language therapy. The preferred keywords in the theses were types of disfluency, speech, stuttering, disfluency, linguistics, fluency.

Keywords: disfluency, speech, stuttering, normal disfluency

Başvuru tarihi: 09/09/2024 | Kabul tarihi: 17/06/2025

Derleme Makalesi / Review Article

Önerilen atıf: Yüksel, Ş., E., & Uysal, B. (2025). Akıcısızlığa yönelik lisansüstü tezlerin eğilimleri üzerine bir inceleme. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 519-544. <https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1545911>

*Sorumlu yazar: eylulyuksel@baskent.edu.tr

Not: Bu çalışma, Eylül Şerife Yüksel tarafından yazılan "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Hazırlıksız Konuşmalarındaki Akıcısızlık Türleri Üzerine Bir Durum Çalışması" adlı tez çalışmasının kuramsal çerçevesinden hareketle oluşturulmuştur.

^{*1}Sorumlu yazar: Türkçe Eğitimi, Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye

² Türkçe Eğitimi, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Akıcısızlığa Yönelik Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri Üzerine Bir İnceleme

Giriş

Konuşma, dinleme becerisinden sonra kazanılan ikinci dil becerisidir ve sosyal bir canlı olan insanın kendini anlatması için yaşamsal bir ihtiyaçtır. Etkili ve doğru aktarım için hem ana dili edinimi hem de yabancı dil öğrenimi süreçlerinde özen gerektiren bir edim olan konuşmanın akıcı bir şekilde gerçekleşmesi, iletilmek istenilenlerin doğru bir şekilde ve istenilen zamanda dinleyiciye aktarılması açısından önemli görülmektedir. Akıcı konuşma becerisine sahip kişiler doğru iletişimin en önemli basamaklarından birini tamamlamış olurlar (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2016). Konuşma becerisinin eğitim-öğretim sahasında geliştirilmesi, öğrencilerin etkili, anlaşılır, bilinçli ve doğru konuşmaları öncelikle Türkçe dersinin sorumluluk alanındadır. Bu sorumluluk alanının yasal temeli, Milli Eğitim Bakanlığı 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda şu şekilde ifade edilmektedir: “Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması, duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması” (MEB, 2019). Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7, 8. Sınıflar) kapsamında da “duygu ve düşüncelerini Türkçenin zengin ifade olanaklarından faydalanarak anlatabilmeleri, Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli ve özenli kullanmaları” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2024, s. 5). Akıcı konuşmanın yanı sıra akıcı okuma becerisinin geliştirilmesi de 2024 tarihli Program'da şu şekilde vurgulanmaktadır: “Akıcı okuyan bir öğrencinin kelimeleri doğru seslendirmesi ve okuma hızının normal konuşma hızına yakın olması beklenir. Ayrıca akıcı okuyan öğrenciden metnin tür özelliklerini de dikkate alarak işitebilir bir ses tonuyla, anlamı yansıtacak şekilde, doğru vurgu ve tonlamalarla okuması gerekir. Öğrenci okuma hızı ve prozodik unsurları okuduğu metin türüne, sesli ve sessiz okumaya göre düzenleyebilmelidir. Öğretmenlerin özellikle sesli okumalarda bunu kontrol etmesi beklenir (MEB, 2024, s. 68). Akıcı okumayla birlikte gelişen konuşma eyleminin gerçekleştirilmesi sürecinde birey, üretici konumdadır ve böylece kod üretimi gerçekleşir. Üretimin hazırlıklı yahut hazırlıksız olma durumuna göre üretim sürecinde dil üreticisinden kaynaklanan kimi kesilmeler, duraklamalar, beklemeler olabilmektedir. Bu durum, literatürde akıcısızlık olarak adlandırılmaktadır.

Akıcısızlık kavramının tanımını netleştirebilmek için akıcılık kavramına göz atmak gerekmektedir. Amerikan Konuşma-Dil-İşitme Birliği'ne (1999) göre akıcılık; konuşma üretimi esnasında pürüzsüzlük, süreklilik olarak tanımlanmasının yanı sıra üretim esnasında biçimbilimsel, sözdizimsel, sözcüksel, sesbilimsel yapıları da kapsayan bir terim olarak açıklanmıştır. Düşüncelerin her zaman doğru dil bilgisi yapılarıyla uygun sesbilimsel ve sesbilgisel formlarda ortaya çıkması mümkün değildir. Dolayısıyla konuşma üretimi sürecinde dil bilgisel, semantik, sentaktik boyutta hatalar ortaya çıkmaktadır (Gosy, 2007). Bu nedenle konuşma akışının sekteye uğramasının her bireyde gözlemlenmesi olağandır. Akıcısızlık, konuşma üretimi esnasında ortaya çıkan bozulmalar olarak ifade edilebilir. Bir diğer ifadeyle akıcısızlık, konuşma esnasında sesbilimsel, sözcüksel, biçimbilimsel ve/veya sözdizimsel birimlerde konuşma akışının kesilmesine sebebiyet veren bazı kelimelerin silinmesi, değiştirilmesi ya da bütün olarak kodlanamaması, fikir değişikliği ya da konuşurun söylemlerinde kararsız olması gibi planlama hatalarında

ortaya çıkan bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Clark ve Wasow, 1998; Gosy, 2007). Fox Tree (1995) ise akıcısızlığı, konuşma akışını sekteye uğratan ve önerme içermeyen ifadeler olarak tanımlamaktadır. Eagleton'a (2012) göre akıcısızlık, konuşma akışının kesilmesi olarak ifade edilmektedir. Tanımlara bakıldığında ortak noktanın konuşma sürecindeki aksamalar olduğu görülmektedir. Buradan hareketle akıcısızlığın konuşma kusuru terimiyle ilişkili olduğunu fakat her akıcısızlığın konuşma kusuru olmadığını söylemek mümkündür.

Akıcısızlığın normal akıcısızlık ve kekemelik olarak kategorize edilip belirlenmesiyle ilgili alan yazında çalışmalar mevcuttur (Einarsdottir ve Ingham, 2009; Hughes vd. 2010; Shollenbarger vd. 2017; Yairi ve Ambrose, 1999). Kekemelik, psikomotor süreçlerle ilişkili olmasına ve konuşma bozukluğunun kapsam alanını oluşturmaya karşın tipik/normal akıcısızlık her bireyde gözlemlenebilme ihtimali olan, konuşma birimlerinde kırılmalara sebebiyet veren akıcılık bozukluğudur. Dolayısıyla akıcısızlık her bireyde gözlemlenmesi muhtemel olan bir durumken kekemelik nöromusküler (Topbaş vd. 2002) işlemlerdeki sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Gündelik konuşmada üretilen ifadelerin yaklaşık %10'u; tekrarlar, düzeltmeler, dolgu durakları ve diğer tereddüt olguları gibi akıcısızlıklar içermektedir (Schnadt, 2009). Bir diğer araştırmaya göre normal akıcısızlık konuşma esnasında 100 kelimede yaklaşık olarak 10 kesinti olarak belirtilmektedir (Wintage ve Howell, 2002). Dolayısıyla akıcısızlık, bir kusur olarak değil konuşmanın doğal akışında iletişim sürecinde yer alan bir kavram olarak ele alınmalıdır.

Normal Akıcısızlık Türleri

Konuşma akışında akıcılığı bozan aksaklıkları tanımlamak ve kategorilere ayırmak için çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Postma vd. 1990) akıcılık bozuklukları ve kendiliğinden onarımlar arasında ayırım yaparak akıcılık bozukluklarını konuşma planındaki sapmalar olarak tanımlarken kendiliğinden onarımları konuşmacının konuşma hatasını veya istenmeyen anlamı düzeltmek için bir söyleme geri dönmesi olarak ifade etmiştir. Dolayısıyla “akıcılık bozuklukları; dolu duraklar, sessiz duraklar, söylem ve kelime tekrarları, hece ve tek fonem tekrarları, uzatmalar, bloklar olarak alt başlıklara ayrılırken kendiliğinden onarımlar; konuşmacının söylemlerine uygun olarak sesbilimsel ve sözdizimsel açıdan doğru kelimelerin seçilebilmesi ve iletişimin söz dizimi içeriğiyle tahmin edilebilmesi olarak açıklamaktadır (Postma vd. 1990, s.2). Altıparmak (2015) ise akıcısızlığı boş duraklar, dolu duraklar, tereddütler, uzatmalar, yanlış başlangıçlar, dil sürçmeleri ve tekrarlar olmak üzere yedi başlık altında ele almıştır. Yaygın olarak kabul edilen Illinois Akıcılık Sınıflandırma sistemine göre akıcısızlık türleri altı ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar; kısmi kelime tekrarı, tek heceli kelime tekrarı, uzatma, blok ve bozuk/bozulmuş kelime, ünlemler, çok heceli kelime tekrarı ve kelime öbeği tekrarı, revizyonlar/onarımlardır (Yairi, 1981; Yairi ve Ambrose, 1999). Sınıflandırmalarda tekrarlar, uzatmalar, tereddütler, dolu ve boş duraklar, onarımlar kapsayıcı olmaktadır. Dolayısıyla tüm sınıflandırmalarda kategorize edilen akıcısızlık türleri araştırmanın kapsam alanını oluşturmaktadır. Tipik akıcısızlık türlerinden biri olan tereddütler Lickley'e (2015) göre, “konuşurun mesajın devamını geciktirmesi/ sekteye uğratması, olarak tanımlanır. Eklund (2004, s. 205) boş (sessiz) durakları, konuşma esnasında konuşurun kısa ya da uzun bir süre için sessiz kalması olarak tanımlarken dolu durakların “ah, um, er” benzeri ifadelerin kullanımı olarak tanımlamakla birlikte sesletilmiş durak (vocalized pause) ve doldurucu ifade şeklinde de adlandırılabilirliğini ifade eder (s. 163). Bir diğer tipik akıcısızlık türü olan uzatmalar, Betz,

Eklund ve Wagner'e (2017) göre, konuşurun söylemlerinde duraklamaya yaklaşması ve genel olarak kelime öbeklerinde ortaya çıkan akıcısızlık türüdür. Guitar'a (2014) göre tekrarlar, bir sesin, hecenin veya tek heceli bir kelimenin tekrarlanması ile ortaya çıkabilmektedir. Konuşur bir sese takılarak bu sesi ardışık olarak taklit etmektedir. Onarımlar ise, konuşmacının konuşma hatasını veya istenmeyen anlamı düzeltmek için geri dönmesi olarak tanımlanmaktadır (Postma vd. 1990).

Akıcısızlığın tanımlarına ve türlerine bakıldığında anahtar kelimelerin birden fazla disipline işaret ettiği görülmektedir. Bu disiplinler, sağlık bilimlerinden eğitim bilimlerine kadar uzanan geniş bir çalışma alanına sahiptir. Dolayısıyla bu çalışmada akıcısızlığın çalışma alanlarını tespit etmek ve genel bir harita oluşturmak amaçlanmıştır. Alt problemler aşağıda sunulmuştur.

1. İncelenen tezlerin türe göre kronolojik dağılımı nasıldır?
2. İncelenen tezler, ağırlıklı olarak hangi ülkelerde çalışılmıştır?
3. Dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin akıcısızlıkla birlikte tercih edilme sıklığının dağılımı nasıldır?
4. Lisansüstü tezlerde en sık tercih edilen anahtar kelimeler nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. İncelenen tezlerin disiplinlere göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Çalışma nitel araştırma yöntemiyle tasarlanmıştır. Veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde ise elde edilen kategorilerin frekans analizine tabi tutulması olarak tanımlanan kategorisel içerik çözümlemesine başvurulmuştur.

Veri Tabanı

Bu çalışmada uluslararası veri tabanı olarak Open Access Theses and Dissertations dizini kullanılmıştır. Uluslararası tezlere kolay ulaşılabilirlik imkânı sağlaması sebebiyle çalışmada söz konusu dizin tercih edilmiştir. Ulusal tezler, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. Çalışmanın dokümanlarını 1960-2024 yılları arasında akıcısızlık kapsamında yapılan 151 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Arama kriterlerinde anahtar kelime olarak “disfluency”, dil olarak “İngilizce” tercih edilmiş, zaman aralığı olarak tüm çalışmaları kapsayacak şekilde 1960-2024 aralığı kullanılmıştır. Lisansüstü tez türü olarak doktora (Ph.D.), yüksek lisans (MS, MA) tezleri çalışma kapsamında tutulmuştur. YÖK Tez merkezinde anahtar kelime olarak akıcısızlık girilmiştir. Şeffaflık ve doğrulanabilirlik ölçütünü karşılamak için çalışmaya dahil edilen tezlerin listesi ekte verilmiştir.

Verilerin Analizi

151 lisansüstü tez; çalışılan ülkeler, anahtar kelimeleri, kronolojik dağılımı, yer verdiği dil becerileri, çalışma alanları kapsamında incelenmiştir. Veriler, MAXQDA 2022 programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmada OATD ve YÖK veri tabanlarındaki tezler, akıcısızlık anahtar kelimesi etrafında sınıflandırılmıştır. Araştırmacılar, öncelikle çalışma için kullanılacak anahtar kelime ve alt problemleri belirlemişler, daha sonra elde edilen verileri alt problemler doğrultusunda kategorilere ayırmışlardır. Üçüncü alt problemin verilerini belirleyebilmek için araştırmacılar, dil becerileri ve anahtar kelimeler arasındaki ilişkiyi birbirinden bağımsız olarak %25 oranında belirlemiştir. Toplam verinin %25'inin analizi tamamlandıktan sonra belirlenen ilişkilendirmeler karşılaştırılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki ilişkilendirme farklılığının özellikle dinleme ve konuşma becerileri arasında olduğu görülmüştür. Bu görüş ayrılığını gidermek için tezin yer verdiği diğer anahtar kelimelerin iki dil becerisinden hangisine daha yakın olduğuna bakılarak yargıya varılmasına karar verilmiştir. Değerlendirme kriterlerinde netlik ve şeffaflık sağlandıktan sonra verilerin tamamı kodlanmış, süreç sonunda kodlayıcılar arası güvenirlilik, Miles ve Huberman (1994, s. 64) formülüne göre 0,87 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Çalışmanın birinci alt problemini “İncelenen tezlerin türe göre kronolojik dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmuştur. Bu soruya cevap bulabilmek için yıl ve lisansüstü tez türü kodları arasında kod ilişkileri tarayıcısına başvurulmuş, elde edilen veriler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıl aralığı	Doktora	Yüksek lisans
1960-1970	-	2
1971-1980	3	4
1981-1990	1	4
1991-2000	1	5
2001-2010	16	16
2011-2020	43	35
2021-2024	8	11

Tablo 1 incelendiğinde 1960-1970 yılları arasında 2 lisansüstü çalışmanın yapıldığı görülmüştür. 1966 yılında alana yönelik ilk çalışma olan “Speech Disfluency Under Conditions of Delayed Auditory Feedback and Anxiety” isimli araştırma literatürde karşımıza çıkmaktadır. İlk çalışmaların yakın tarihlere işaret eden 1960-1970 aralığında yapılması akıcısızlığın yeni bir çalışma alanı olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir. 1990’lı yıllara kadar akıcısızlığa yönelik ilginin sınırlı olduğunu söylemek tablodan hareketle mümkündür. 1990’lı yıllardan sonra artık dikkat çekmektedir. Bu artış, farklı disiplinlerde akıcısızlığın bir konu olarak ele alınmasıyla ilişkilendirilebilir. Devam eden yıllarda ise yüksek lisans ve doktora düzeyindeki çalışmaların nicel olarak birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yıllara göre artışa bakıldığında alanla ilgili en çok çalışmanın 2011-2020 aralığında yapıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte 2021-2024 dönemi, diğerlerinden daha kısa bir aralığa sahip olmasına rağmen 19 teze işaret etmektedir. Bu durum, akıcısızlığın güncel bir çalışma konusu olduğunu göstermektedir.

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 2’de, söz konusu tezlerin ülkelere göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 2. Tezlerin ülkelere göre dağılımı

Ülke	Tez sayısı (f)
Amerika Birleşik Devletleri	75
Birleşik Krallık	33
Türkiye	12
Kanada	11
Yeni Zelanda	5
Avustralya	4
Hollanda	4
Diğer	8

Tablo incelendiğinde en yüksek orana sahip ülkenin 75 lisansüstü tez ile Amerika Birleşik Devletleri olduğu görülmektedir. İkinci sırada 33 tezle İngiltere yer almaktadır. Türkiye’de ise 2024 yılı itibarıyla 12 tez tespit edilmiştir. Kanada’da 11, Yeni Zelanda’da 5, Avustralya’da 4, Hollanda’da 4 tez çalışması mevcutken Malta, Belçika, Singapur, Çin, Çek Cumhuriyeti, Almanya gibi ülkelerde ise birer tez çalışması yer almaktadır.

Akıcısızlık alanında yapılan çalışmaların Türkiye’deki üniversiteler bağlamında ele alınışı Tablo 3 üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 3.Türkiye’de akıcısızlık alanında yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Tez sayısı (f)
Üsküdar Üniversitesi	7
Anadolu Üniversitesi	3
Dokuz Eylül Üniversitesi	1
İstinye Üniversitesi	1

Türkiye’de akıcısızlık kapsamında lisansüstü çalışmaların yapıldığı üniversiteler; Üsküdar Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve İstinye Üniversitesidir. Türkiye’de akıcısızlık kapsamında yapılan 12 çalışmadan 7’si Üsküdar Üniversitesi kapsamında yapılmıştır.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 4, söz konusu tezlerin dil becerileri ekseninde dağılımını göstermektedir.

Tablo 4. Lisansüstü tezlerde dil becerilerinin akıcısızlık ile ele alınma sıklığının dağılımı

Beceri alanı	Oran (%)	Frekans (<i>f</i>)
Konuşma	57%	70
Dinleme	24%	29
Okuma	18%	22
Yazma	2%	2

Tablo 4 incelendiğinde akıcısızlık ile ilgili yapılan çalışmaların %57 ($f=70$) oran ile konuşma becerisi alanında yapıldığı tespit edilmiştir. Dinleme %24 ($f=29$), okuma %18 ($f=22$), yazma %2 ($f=2$) dir. Konuşma becerisi için belirlenen anahtar kelimeler tablolaştırılmış ve tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Konuşma becerisine yönelik anahtar kelimeler

Konu başlığı	<i>f</i>	%
hazırlıksız konuşma	16	21%
konuşmanın fiziksel özellikleri	15	20%
doğal konuşma kaydı	6	8%
otomatik konuşmacı tanıma	5	7%
konuşma dili	4	5%
konuşmacı	4	5%
yabancı dil konuşuru	3	4%
konuşma süresi	3	4%
konuşma analizi	2	3%
konuşma kontrolü	2	3%
konuşma üretimi	2	3%
konuşma tanıma teknolojisi	2	3%
prozodik analiz	2	3%
topluluk önünde konuşma	1	1%
tekerleme	1	1%
sözlü olmayan seslendirme	1	1%
planlama	1	1%
anlatım	1	1%
konuşma karakteristiği	1	1%
konuşma özetleme	1	1%
konuşma reaksiyon süresi	1	1%
konuşma teknikleri	1	1%
konuşma yönetimi	1	1%

Tablo 5 incelendiğinde konuşma becerisine yönelik en sık tercih edilen alt unsurların hazırlıksız konuşma (%21), konuşmanın fiziksel özellikleri (%20), doğal konuşma kaydı (%8), otomatik konuşmacı tanıma (%7), konuşmacı (%5), konuşma dili (%5) olduğu görülmektedir.

Konuşma becerisinin ardından %24 ($f=24$) ile dinleme becerisi kapsamında çalışıldığı tespit edilmiştir. Dinleme esnasında akıcısızlığın oluşması konuşurun dinleyicide bıraktığı etkiyle ilişkilidir. Diğer ifadeyle konuşma akışında konuşurun akıcı olmama durumunun dinleyiciye yansması olarak

değerlendirilmelidir. Dinleme becerisi için belirlenen anahtar kelimeler tablolastırılmış ve tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Dinleme becerisine yönelik anahtar kelimeler

Konu başlığı	f	%
dinleyici geribildirimi	5	31%
dinleyici dikkati	3	19%
dinleyici	3	19%
dikotik dinleme	2	13%
dinleyici algısı	1	6%
işitsel analiz	1	6%
dinleyici beklentisi	1	6%

Tablo 6. incelendiğinde dinleme becerisine yönelik en sık tercih edilen alt unsurların dinleyici geri bildirimi (%31), dinleyici dikkati (%19), dinleyici (%19), dikotik dinleme (%13) olduğu görülmektedir.

Üçüncü sırada %18’lik oranla okuma becerisi gelmektedir. Okuma becerisi için belirlenen anahtar kelimeler tablolastırılmış ve tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Okuma becerisine yönelik anahtar kelimeler

Konu başlığı	f	%
bilgisayar fontu	5	33%
sesli okuma	4	27%
özetleme	2	13%
yanlış bilgi	2	13%
noktalama	1	7%
okuduğunu anlama	1	7%

Tablo 7 incelendiğinde okuma becerisine yönelik en sık tercih edilen alt unsurların bilgisayar fontu (%33), sesli okuma (%27), özetleme (%13), yanlış bilgi (%13) olduğu görülmektedir.

En az çalışmanın %2’lik bir oranla ($f=2$) yazma becerisi kapsamında yapıldığı görülmektedir. Yazma becerisine yönelik lisansüstü tezlerde tercih edilen anahtar kelime, kompozisyonudur. Burada kompozisyon terimi ile metinsellik ölçütleri kapsamında bir bütün oluşturmaya işaret edilmiştir. Sözü edilen akıcısızlık türü ise yazma akıcısızlığıdır. Dolayısıyla akıcısızlık ve yazma becerisinin birlikte ele alındığı çalışmaların konuşma, dinleme ve okumaya kıyasla daha az olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Çalışmanın dördüncü alt problemini “Lisansüstü tezlerde hangi anahtar kelimeler en yüksek frekans değerine sahiptir?” sorusu oluşturmuştur. Tablo 8’de söz konusu tezlerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 8. Tezlerdeki anahtar kelimelerin nicel dağılımı

Anahtar kelimeler	Yüzde (%)	Frekans
akıcısızlık türleri	12%	72
konuşma	11%	70
kekemelik	10%	61
akıcısızlık	8%	52
dilbilim	8%	48
akıcılık	6%	39
çocuk	6%	37
dinleme	5%	29
bilişsel süreç	5%	28
okuma	4%	22
konuşma bozukluğu	4%	25
iletişim	4%	22
duygu	3%	18
yetişkin	2%	14
özel gereksinimli çocuklar	2%	12
anlama	2%	10
söylem	1%	8
söz varlığı	1%	8
davranışçılık	1%	7
iki dillilik	1%	7
öğrenme	1%	7
kültür	1%	6
dikkat	1%	5
göz izleme	1%	4
yazma	0%	2
motor beceri	0%	2

Tablo incelendiğinde en çok tercih edilen ilk 10 anahtar kelime/kelime grubunun akıcısızlık türleri ($f=72$), konuşma ($f=70$), kekemelik ($f=61$), akıcısızlık ($f=52$), dilbilim ($f=48$), akıcılık ($f=39$), çocuk ($f=37$), dinleme ($f=29$) bilişsel süreç ($f=28$) konuşma bozukluğu ($f=25$), okuma ($f=22$), iletişim ($f=22$) olduğu görülmektedir. Duygu, yetişkin, özel gereksinimli çocuklar, anlama, söylem, söz varlığı, davranışçılık, iki dillilik, öğrenme, kültür, dikkat, göz izleme, yazma, motor beceri ifadeleri, çalışmanın devamında elde edilen kelime/kelime gruplarıdır.

Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Çalışmanın beşinci alt problemini “İncelenen tezlerin disiplinlere göre dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmuştur. Tablo 9’da söz konusu tezlerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 9. Tezlerin disiplinlere göre dağılımı

Disiplinler	Yüzde (%)	Sayı
Psikoloji	31%	36
Dil ve konuşma terapisi	17%	20
Dilbilim	14%	16
İletişim bilimleri	9%	11
Bilgisayar bilimleri	8%	9
Felsefe ve dil eğitimi	5%	6
İş yönetimi	4%	5
Dil ve konuşma bilimi	4%	5
Bilişsel bilimler	3%	4
Konuşma bozukluğu ve odyoloji	3%	4
Elektrik mühendisliği ve telekomünikasyon	2%	2

Tablo 9 incelendiğinde akıcısızlık alanında yapılan tezlerin %31 oran ile ($f=36$) psikoloji alanında yapıldığı tespit edilmiştir. Akıcısızlığın fizyolojik ve psikolojik alt yapılarının olduğu düşünüldüğünde akıcısızlığın nicel olarak psikoloji alanında çalışılması beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilmektedir. Psikoloji alanını %17'lik oranla dil ve konuşma terapisi alanı takip etmektedir ($f=20$). Türkiye’de en çok alan kapsamında çalışma yapılan bölümlerden biri dil ve konuşma terapisi. Söz konusu bölüm, konuşma ve dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olmayı amaçlayan bir disiplin olmasından kaynaklı akıcısızlık kapsamında yapılan çalışmaların nicel açıdan yoğunluğa sahip olması beklenen bir sonuçtur. Dil ve konuşma terapisini sırasıyla takip eden disiplinler dilbilim (%14), iletişim bilimleri (%9), bilgisayar bilimleri (%8), felsefe-dil eğitimi (%5), iş yönetimi (%4), dil ve konuşma bilimi (%4), konuşma bozukluğu ve odyoloji (%3), elektronik mühendisliği ve telekomünikasyondur (%2).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada OATD ve YÖK tez veri tabanlarından hareketle sonuçlara ulaşılmıştır. 79 çalışma yüksek lisans, 72 çalışma doktora düzeyindedir. Akıcısızlık kapsamında yapılan çalışmaların uluslararası literatürde ulusal literatüre oranla daha fazla çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulusal literatürde 12 çalışmanın 11’inin yüksek lisans düzeyinde yalnız 1’inin ise doktora düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Çalışmanın birinci alt probleminin işaret ettiği üzere yıllara göre artışa bakıldığında alanla ilgili en çok çalışmanın 2011-2020 aralığında yapıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte 2021-2024 dönemi, diğerlerinden daha az bir yıl dağılımına sahip olmasına rağmen 16 teze işaret etmektedir. Bilimin doğasındaki kümülatif yapı, bu çalışmaların son yıllara doğru artmasını sağlamıştır. İlk çalışmaların yakın tarihlere işaret eden 1960-1970 aralığında yapılması akıcısızlığın yeni bir çalışma alanı olduğunun

göstergesi olarak değerlendirilebilir. Devam eden yıllarda ise yüksek lisans ve doktora düzeyindeki çalışmaların nicel olarak birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yıllara göre artışa bakıldığında alanla ilgili en çok çalışmanın 2011-2020 aralığında yapıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte 2021-2024 dönemi, diğerlerinden daha kısa bir aralığa sahip olmasına rağmen 16 teze işaret etmektedir. Bu durum, akıcısızlığın güncel bir çalışma konusu olduğunu göstermektedir. Çalışmanın ikinci alt problemi kapsamında alanda yapılan çalışmaların yoğunluk gösterdiği ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sayısının Amerika Birleşik Devletleri'nde nicel olarak yoğun olmasının sebebi ülkedeki üniversite sayısı ile doğrudan ilişkilendirilebilir. Webometrics (Ranking Web of Universities) verilerine göre Amerika Birleşik Devletleri 3146 üniversiteyi bünyesinde barındırmaktadır. Nitekim uluslararası tezlerinin eğilimlerini inceleyen tezler de bu düşüncüyü destekleyici niteliktedir (Karagöz ve Şeref, 2019; Uysal, 2023). Türkiye; Kanada, Yeni Zelanda, İsveç gibi ülkelere kıyasla bu konuyla ilgili daha fazla çalışmaya sahiptir. Bu durum Türkiye'de Dil ve Konuşma Terapisi bölümünün akıcısızlığa yönelik güncel bir çalışma alanı oluşturmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir. Türkiye'de söz konusu alanda yapılan 12 çalışmanın 11'i dil ve konuşma terapisi alanında yapılmıştır. Dolayısıyla çalışma alanının nicel olarak yoğunluk gösterdiği bölümlerden birinin dil ve konuşma terapisi bölümü olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan lisansüstü tezlerde dil becerilerinin akıcısızlık ile ele alınma sıklığının dağılımına bakıldığında akıcısızlıkla ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla konuşma becerisi ($f=70$) kapsamında yapıldığı görülmüştür. YÖK Tez veri tabanı temel alındığında 12 lisansüstü tezin 11'inin konuşma becerisi kapsamında çalışıldığını söylemek mümkündür (Akgün, 2005; Altıparmak, 2015; Atlas, 2007; Aslantaş, 2023; Baba, 2023; Işık, 2021; Kabasakal, 2021; Kaygısız, 2021; Kazanoğlu, 2008; Saraydaroglu, 2021; Yılmaz, 2021). Ulusal çalışmaların yanı sıra konuşma akıcısızlığı kapsamında nicelik bakımından uluslararası çalışmalara da rastlanmaktadır (Allwood, 2017; An vd. 2013; Bard ve Lickley, 1998; Bell vd. 2002; Betz vd. 2017; Bjerkan, 1980; Bock, 1982; Boomer, 1965; Boughaba, 2021; Broen ve Siegel, 1972; Bygate, 1987; Carlo ve Watson, 2003; Fox Tree, 1995; Guitar, 2014; Lickley, 1994). Konuşma akıcısızlığı kapsamında yapılan uluslararası çalışmalar bulguları çerçevesinde detaylı incelendiğinde; Yairi ve Ambrose (1999) tarafından yapılan "Early childhood stuttering I: Persistency and recovery rates", Carlo ve Watson (2003) tarafından yapılan "Disfluencies of 3-and 5-year old Spanish-speaking children" adlı çalışmalar normal gelişim gösteren çocukların konuşma akıcısızlıklarının tespit edilmesini amaçlayan çalışmalardır. Benzer şekilde örneklemleri çocuklardan oluşan Gordon ve Luper (1989) tarafından yapılan bir çalışmada ise 3, 5, 7 yaşlarındaki 396 çocuğun normal akıcısızlıkları incelenmiş ve yaş seviyesi arttıkça cümle kurabilme becerisi arttığından dolayı akıcısızlık miktarının azaldığı tespit edilmiştir. Çocukların yanı sıra örneklemleri yetişkilere de oluşan ve konuşma akıcısızlıklarının tespit edilmesini amaçlayan çalışmalar da mevcuttur. Söz konusu becerisi kapsamında, Menyhart (2003) tarafından yapılan bir çalışmada çocuklar, orta yaşlı-yetişkinler ve yaşlılardan oluşan 30 kişilik örnekleminde gruplar arasında görülme sıklığı açısından yaş farkının bir ölçüt olmadığı ve 3 grubun da en çok sayıda sessiz duraklama üretmiş olup ardından tereddütler, dolgu sözcükleri, tekrarlar, uzatmalar takip etmiştir. Bununla birlikte çocuklarda yetişkinlere ve yaşlılara oranla daha çok akıcısızlık görüldüğünü tespit ederek bu durumu eğitim sistemindeki konuşma becerisini geliştirmeye yönelik derslerin eksikliğine dayandırmaktadır (Menyhart, 2003). Yairi ve Clifton (1972) tarafından yapılan bir çalışma ise yukarıdaki çalışmanın bulgularından farklı olarak bireylerin akıcısızlık oranları çocuklar, yetişkinler ve yaşlılar için değişkenlik gösterdiğini ifade

etmektedirler. Konuşma esnasında 100 sözcük başına düşen ortalama toplam konuşma akıcısızlığını, okul öncesi dönemdeki çocuklar için 7.65, lise son sınıf öğrencileri/yetişkinler için 3.83, yaşlı bireyler için ise 6,29 olarak tespit etmişlerdir. Yukarıda görüldüğü üzere konuşma akıcısızlığı kapsamında hem ulusal hem de uluslararası çalışmalar geniş bir yelpazeye sahip olmakla birlikte konuşma akıcısızlığı, araştırma konusu olarak uluslararası literatürde geçmiş yıllarda da dikkat çeken bir çalışma alanı olmuştur. Dinleme becerisine yönelik akıcısızlık çalışmalarının oranı bakıldığında bu oran %29'dur. Bunu destekler biçimde Morin-Lessard (2019), konuşma akıcısızlığını “iki ucu keskin bir bıçak” olarak tanımlamış, bunun sebebi olarak da dinleyicinin gerçek zamanlı tahminler yapmasına yardımcı olduğunu, bununla birlikte kelime anlamını gizlediğini belirtmiştir. Dolayısıyla konuşma akıcısızlığıyla ilgili yapılan deneysel çalışmaların neredeyse tümü, dinleme becerisi ile de ilişkilidir. Okuma, fizyolojik olarak sözcükleri görme, tanıma ardından zihinsel yapılandırma ve algılamayı gerektirdiği için karmaşık bir süreçtir. Dolayısıyla okuma kapsamında da akıcısızlıktan bahsetmek mümkündür. Okuma esnasında etkili telaffuz, sözcüklerin doğru kullanılması akıcı okuma ile ilişkilendirilebilmektedir. Bir diğer ifadeyle okuma akıcılığı okuma hızı, prosodi ve sözcüklerin doğruluğunu kapsayan bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Rasinski, 2010). Dolayısıyla okuma esnasında bu 3 bileşene dikkat edilmediği takdirde okuma akıcısızlığından söz edilebilmektedir.

Son alt problemle sol tercih edilen anahtar kelimelerin tespit edilmesi amaçlanmış, en çok tercih edilen 10 anahtar kelime/kelime grubunun akıcısızlık türleri ($f=72$), konuşma ($f=70$), kekemelik ($f=61$), akıcısızlık ($f=52$), dilbilim ($f=48$), akıcılık ($f=39$), çocuk ($f=37$), dinleme ($f=29$) bilişsel süreç ($f=28$) konuşma bozukluğu ($f=25$), okuma ($f=22$), iletişim ($f=22$) olduğu görülmektedir. Akıcısızlığın disiplinlerarası bir çalışma konusu olmasının sonucu olarak tercih edilen anahtar kelime sayısı oldukça fazladır. Çalışmanın beşinci alt problemi kapsamında tezlerin disiplinlere göre dağılımı incelenmiş, akıcısızlık alanında yapılan tezlerin %31 oran ile ($f=36$) psikoloji alanında yapıldığı tespit edilmiştir. Psikoloji disiplinini takiben dil ve konuşma terapisi alanında da nicel açıdan yoğunluk olduğunu söylemek mümkündür. Dil ve konuşma terapistleri (DKT) dil, konuşma, yutma bozuklukları, motor konuşma bozuklukları, sesletim sorunları, kekemelik gibi sorunların tanı ve tedavisinde uzman olan kişilerdir (Duru vd. 2018). Dolayısıyla dil ve konuşma terapisi kapsamında yapılan çalışmaların yoğunluk göstermesi tahmin edilebilir bir sonuç olarak düşünülebilir. Bu çalışmada “disfluency” anahtar kelimesi kapsamında araştırma yapılmıştır. Farklı dillerdeki akıcısızlık çalışmalarının incelenmesi önerilebilir. Bununla birlikte OATD haricindeki uluslararası veri tabanlarından araştırma yapılabilir. Ek olarak akıcısızlığın türleri olan “tekrar, tereddüt, onarım, duraklama, uzatma” anahtar kelimeleri ile çalışmanın genişletilmesi önerilebilir.

Sınırlılıklar

Çalışmada, verilere ulaşmayı etkileyecek herhangi bir sınırlılık bulunmamaktadır.

Beyanlar

Çıkar çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Veri erişilebilirliği: Çalışmada kullanılan veriler, makalede veya ek materyallerinde mevcuttur.

Kaynaklar

- Allwood J. (2017). *Fluency or disfluency?*, Paper presented Proceedings of DiSS Royal Institute of Technology, Stockholm Sweden.
- Altıparmak, A. (2015). *Türkçe konuşmada akıcısızlık: Psikodilbilimsel bir inceleme* [Doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- American Speech-Language-Hearing Association. (1999). Terminology pertaining to fluency and fluency disorders: Guidelines. *Asha*, 41(19), 29-36.
- An, G., Brizan, D. G., & Rosenberg, A. (2013, August). *Detecting laughter and filled pauses using syllable-based features*. *Interspeech*, France.
- Atasoy, A. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin akıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Bard, E. G., & Lickley, R. (1998). *Disfluency deafness: Graceful failure in the recognition of running speech*. In Proceedings of the Twentieth Annual Conference of the Cognitive Science Society. <https://escholarship.org/uc/cognitivesciencesociety>
- Bell, L., Eklund R., & Gustafson, J. (2002). *A comparison of disfluency distribution in a unimodal and a multimodal speech interface. Developing Multimodal Spoken Dialogue Systems Empirical Studies of Spoken Human-Computer Interaction*. Proceedings of ICSLP.
- Betz, S., Eklund, R., & Wagner, P. (2017). *Prolongation in german*. In DiSS 2017 The 8th Workshop on Disfluency in Spontaneous Speech.
- Bjerkas, B. (1980). Word fragmentations and repetitions in the spontaneous speech of 2–6-yr-old children. *Journal of Fluency Disorders*, 5(2), 137-148.
- Bock, J. K. (1982). Toward a cognitive psychology of syntax: Information processing contributions to sentence formulation. *American Psychological Association*. 89 (1), 1-47.
- Boomer, D. S. (1965). Hesitation and grammatical encoding. *Language and Speech*, 8(3), 148–158.
- Broen, P. A., & Siegel, G. M. (1972). Variations in normal speech disfluencies. *Language and Speech*, 15(3), 219-231.
- Bygate, M. (1987). *Speaking*. Oxford University Press.
- Carlo, E.J., & Watson, J. B. (2003). Disfluencies of 3-and 5-year old Spanish-speaking children. *Journal of Fluency Disorders*, 28(1), 37-53.
- Clark, H. H., & Wasow, T. (1998). Repeating words in spontaneous speech. *Cognitive Psychology*, 37(3), 201-242.
- Duru, H., Akgün, E. G., & Maviş, İ. (2018). Dil ve konuşma terapisi mesleğine yönelik farkındalığın belirlenmesi. *Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 257-280.
- Eagleton, J. (2012). *Exploring the possibility of intentional disfluency production as a function for social communication* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Einarsdottir, J., & Ingham, R. (2009). Accuracy of parent identification of stuttering occurrence. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 44(6), 847-863.
- Eklund, R. (2004). *Disfluency in Swedish human-human and human-machine travel booking dialogues* [Doktora tezi]. Linköping University.

- Fox Tree, J. E. (1995). The effects of false starts and repetitions on the processing of subsequent words in spontaneous speech. *Journal of Memory and Language*, 34(6), 709-738.
- Gordon, P. A., & Luper, H. L. (1989). Speech disfluencies in nonstutterers: Syntactic complexity and production task effects. *Journal of Fluency Disorders*, 14(6), 429-445.
- Gosy, M. (2007). Disfluencies and self-monitoring. *Govor*, 24(2), 91-110.
- Guitar, B. (2014). *Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment*. Williams & Wilkins Press.
- Hughes, S., Gabel, R., Irani, F., & Schlagheck, A. (2010). University students' explanations for their descriptions of people who stutter: An exploratory mixed model study. *Journal of Fluency Disorders*, 35(3), 280-298. [10.1016/j.jfludis.2010.05.006](https://doi.org/10.1016/j.jfludis.2010.05.006)
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2019). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799. <https://doi.org/10.16916/aded.581630>
- Kurudayıoğlu, M., & Soysal, T. (2015). İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin konuşma akıcılıklarının değerlendirilmesi. *Journal of Academic Studies*, 17(67), 167-184.
- Lickley R. J. (1994). *Detecting disfluency in spontaneous speech*. Doctoral Dissertation, University of Edinburgh Institute of Linguistics and English Language, Edinburgh.
- Lickley, R. J. (2015). Fluency and disfluency. In M. Redford (Ed.), *The handbook of speech production* (pp. 445-469). Wiley-Blackwell.
- Menyhart, K. (2003, September). *Age-dependent types and frequency of disfluencies*. Göteborg University.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *İlköğretim Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8. sınıflar)*. Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5,6,7,8.sınıflar) Türkiye yüzyılı maarif modeli*. Ankara.
- Morin-Lessard, E. (2019). *Speech disfluencies: Their role in comprehension and word learning* [Doktora tezi]. Concordia University.
- OATD. (2024). Open access theses and dissertations. <https://oatd.org/>
- Postma, A., Kolk, H., & Povel, D. J. (1990). On the relation among speech errors, disfluencies and self-repairs. *Language and Speech*, 33(1), 19-29. <https://doi.org/10.1177/0023830990033001>
- Rasinski, T. V. (2010). *The fluent reader*. Scholastic.
- Schnadt, M. J. (2009). *Lexical influences on disfluency production* [Yüksek lisans tezi]. University of Edinburgh, Scotland.
- Shollenbarger, A., Terry, N., & Akbari, C. (2017). An investigation of college students' knowledge of stuttering. *Perspectives of the ASHA Special Interest Groups*, 2(4), 66-77.
- Topbaş, S., Konrot, A., & Ege, P. (2002). Dil ve konuşma terapistliği: Türkiye'de gelişmekte olan bir bilim dalı. *Anadolu Üniversitesi*.
- Uysal, B. (2023). Yaratıcı drama ve dil eğitimi temelli lisansüstü tezlerin eğilimleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 11(2), 1-13. <https://doi.org/10.29228/ijlet.70362>
- Wingate, M. E., & Howell, P. (2002). Foundations of stuttering. *Journal of the Acoustical Society of America*, 112(4), 1229-1231.

- Yairi, E., & Ambrose, N. G. (1999). Early childhood stuttering I: Persistency and recovery rates. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 42(5), 1097-1112. 10.1044/jslhr.4205.1097.
- Yairi E., & Clifton, N. F. (1972). Disfluent speech behavior of preschool children, high school seniors, and geriatric persons. *Journal of Speech Language and Hearing Research*, 15(4), 714-719.
- Yairi, E. (1981). Disfluencies of normally speaking two-year-old children. *Journal of Speech & Hearing Research*, 24(4), 490-495. <https://doi.org/10.1044/jslhr.2404.490>

Araştırma Kapsamında İncelenen Tezlerin Listesi

- Adair, H. (2020). *What emotion does: affect in empathy, art, and beyond* [Doctoral Dissertation]. University of Maryland.
- Akgün, Ö. (2005). *Türkçe konuşan 3-6 yaş grubundaki kekemeliği olan ve olmayan çocukların konuşma akıcısızlıklarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- AL'Amri, F. A. (2016). *Stuttering characteristics of Omani Arabic-English bilingual speakers* [Masters Thesis]. University of Canterbury.
- Alghamedei, A. A. (2014). *Stuttering-Related Knowledge, Feelings, and Practices among Elementary School Teachers and School Counselors in Saudi Arabia*. (Doctoral Dissertation). University of Florida.
- Alsulaiman, R. (2022). *Arabic fluency assessment: Procedures for assessing stuttering in Arabic preschool children* [Doctoral Dissertation]. University College London.
- Altebrando, G. (2015). *The cognitive effort of lying* [Masters Thesis]. State University of New York at New Paltz.
- Altıparmak, A. (2015). *Türkçe konuşmada akıcısızlık: Psikodilbilimsel bir inceleme* [Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Aslantaş, S. İ. (2023). *3-5 yaş grubundaki çocukların sosyal iletişim becerilerinin karşılaştırılması: 3 grup örnekleme* [Yüksek Lisans Tezi]. İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Atlas, T. (2015). *Türkçe konuşan 5-7 ve 8-10 yaş gruplarında kekeme çocukların akıcısızlık sıklığı ve akıcısızlık tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ayres, K. M. (2015). *The effects of distal prosodic cues on speech perception in adults who stutter* [Masters Thesis]. Michigan State University.
- Aysan, U. (2011). *The metacognitive cue of fluency on taste perception* [Masters Thesis]. Brock University.
- Azem, A. S. (2018). *Linguistic influences on disfluencies in typically-developing French-English bilingual children* [Masters Thesis]. University of Maryland.

- Baba, K. (2023). *Dil ve konuşma terapisi bölümü öğrencilerinin kekemelik ve normal akıcısızlık belirtilerine yönelik ifadeleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Blake, A. B. (2018). *Factors that influence metacognitive judgments: Effects at encoding, in the presence of diagnostic cues, and after incidental encoding* [Doctoral Thesis]. UCLA.
- Blood, G. W. (1978). *Clinical relevance of dichotic ear preference in young stutterers* [Doctoral Dissertation]. Bowling Green State University.
- Borg, N. (2020). *Fighting false information: investigating the effect of perceptual disfluency on profundity judgement* [Masters Thesis].
- Bosker, H. R. (2014). *The processing and evaluation of fluency in native and non-native speech* [Doctoral Dissertation]. Universiteit Utrecht.
- Breckinridge, B. L. (2011). *"The illegal alien": how stereotypes in the media can undermine communication performance* [Masters Thesis]. University of Texas – Austin.
- Brocklehurst, P. (2008). *Exploring the relationships between perfectionism, speech-monitoring and disfluency in the speech of people who do and do not stutter* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Buetzer, C. B. (1973). *Reliability of the time interval disfluency test on an inter-observer agreement basis* [Masters Thesis]. Kansas State University.
- Campbell, N. (2011). *The effect of lexical factors on disfluency production: application of a motion animation description task* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Careyva, J. R. (2024). *"Stammering elocution": Disfluency and disability in modern American poetry* [Doctoral Dissertation]. Harvard University.
- Carlo, E. J. (1996). *Normal disfluency behaviors of Spanish-speaking Puerto Rican preschoolers* [Masters Thesis]. Texas Christian University.
- hapman, K. N. (2019). *The effects of distracting background audio on spontaneous speech* [Masters Thesis]. Brigham Young University.
- Chesters, J. (2016). *Enhancing speech fluency using transcranial direct current stimulation* [Doctoral Dissertation]. Oxford University.
- Church, J. A. (2022). *Reduction of speech disfluencies through online awareness training* [Masters Thesis]. University of Kansas.
- Connally, E. L. (2017). *The neurobiological underpinnings of developmental stuttering*. (Doctoral Dissertation). Oxford University.
- Diachek, E. (2020). *The effect of disfluency on memory for what was said* [Masters Thesis]. Vanderbilt University.

- Donaher, J. G. (2008). *Speech fluency demonstrated by children with tourette syndrome* [Doctoral Dissertation]. Temple University.
- Dowling, E. J. (2022). *Canada graduate scholarship- master's (CGSM)* [Masters Thesis]. University of Manitoba.
- Dumont, A. (2018). *Fluency and disfluency: a corpus study of non-native and native speaker (dis)fluency profiles* [Doctoral Thesis]. Université Catholique de Louvain.
- Eagleton, J. (2012). *Exploring the possibility of intentional disfluency production as a function for social communication* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Eldridge, K. A. (2007). *Phonological complexity and speech disfluency in young children* [Doctoral Thesis]. University of Pittsburgh.
- Ennis, M. (2023). *Behavior quantification as the missing link between fields: Tools for digital psychiatry and their role in the future of neurobiology* [Doctoral Dissertation]. Harvard University.
- Erdem, H. (2023). *Kekemeliği olan yetişkinlerin fonetik, duygusal ve dilbilgisel açıdan farklı metinlerdeki okuma akıcısızlıklarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Finlayson, I. (2008). *Symptom or Signal?: The role of disfluency in dialogue* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Finlayson, I. (2009). *Predictions of listeners' in response to speakers' repairs: Evidence from eye movements* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Gamez, M. I. (2009). *Cross-cultural investigation of children's awareness and perception of stuttering* [Masters Thesis]. University of Texas – Austin.
- Garbarino, J. (2021). *Utterance-level predictors of stuttering-like, stall, and revision disfluencies in the speech of young children who do and do not stutter* [Doctoral Dissertation]. University of Maryland.
- Geierman, D. M. (2020). *Evaluating collateral effects of habit reversal on idiosyncratic speech disfluencies and nervous habits* [Masters Thesis]. California State University – Sacramento.
- Geller, J. (2017). *Would disfluency by any other name still be disfluent? Examining the boundary conditions of the disfluency effect* [Doctoral Dissertation]. Iowa State University.
- Green, K. (2019). *Evaluating whether prepotent awareness predicts effects of cultural disfluency* [Doctoral Dissertation]. University of Oklahoma.
- Guillot, H. R. (2017). *Medication Use in Adults Who Stutter*. [Master's Thesis]. Louisiana State University.
- Hall, N. E. (1992). *Examining the relationship between language and fluency in children with developmental language disorders* [Doctoral Dissertation]. Case Western Reserve University School of Graduate Studies.

- Hammond, C. C. (1973). *A study of the interrelationships between the time-interval disfluency test and Sander's disfluent word index* [Masters Thesis]. Kansas State University.
- Hardy, H. (2021). *Guiding abstractive summarization using structural information* [Doctoral Dissertation]. University of Sheffield.
- Hasbrouck, J. M. (1969). *Production and extinction of speech disfluency as a function of electric shock under differing reinforcement schedules* [Masters Thesis]. University of Montana.
- Hawkes, M. (2018). *The timing of explicit form-focused instruction and its impact on task outcomes* [Doctoral Dissertation]. Aston University.
- Haynes, W. O. (1976). *Disfluency changes as a function of systematic modification of linguistic complexity in children* [Doctoral Dissertation]. Bowling Green State University.
- Hernandez Arevalo, C. (2023). *An establishing operation analysis of speech disfluencies in college students* [Masters Thesis]. California State University – Sacramento.
- Heupel, S. I. (2021). *Children's selective trust in informants: the role of speech characteristics* [Masters Thesis]. University of Waterloo.
- Holmes, E. R. (2003). *The use of speech disfluency as an indicant of paradigm development in pharmacy's academic subdisciplines* [Masters Thesis]. Duquesne University.
- Horkman, C. L. (2000). *The speech disfluencies of normal-talking six-year-old children* [Masters Thesis]. Texas State University.
- Humpherys, S. L. (2010). *A system of deception and fraud detection using reliable linguistic cues including hedging, disfluencies, and repeated phrases* [Doctoral Dissertation]. University of Arizona.
- Işık, Z. (2021). *Özel gereksinimli çocuklarda (otizm, hafif zihinsel gelişim bozukluğu, özel öğrenme güçlüğü) konuşma akıcısızlıklarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jamal, A. (2011). *Do disfluencies, like, heighten listeners' attention to, er... upcoming speech?* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Jamshid Lou, P. (2024). *Automatic detection and correction of disfluencies in English spontaneous speech* [Doctoral Thesis]. Macquarie University.
- Jans, M. E. (2010). *Verbal paradata and survey error: respondent speech, voice, and question-answering behavior can predict income item nonresponse* [Doctoral Dissertation]. University of Michigan.
- Jansson, A. (2023). *Examining the influence of disfluencies on reaction time: an exploratory study investigating the impact of entropy in language* [Masters Thesis]. Linköping University.
- Kabasakal, M. (2021). *65-85 yaş arası Türkçe konuşan bireylerin konuşma akıcısızlıklarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaygısız, B. (2021). *Kekemelikte akıcısızlıkları öngören durumlar ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Kazanoğlu, D. (2008). *Türkçe konuşan 3-7,5 yaş aralığındaki kekeme çocukların kullandıkları eylemlerin dilbilimsel özellikleri ile akıcısızlık davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Keller, K. T. (2015). *explorations in the psychology of choice: does choice arouse cognitive dissonance?* [Doctoral Dissertation]. Princeton University.
- Killin, L. (2010). *Investigating the theory of intentional disfluency production: Do we mean to be disfluent?* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Kourkounakis, T. (2020). *Toward smart classrooms: automated detection of speech analytics and disfluency with deep learning* [Masters Thesis]. Queens University.
- Krendler, C. (2012). *Do filled pauses enable listeners to predict upcoming speech?* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Krogulska, A. (2022). *Does it ever make sense to stop learning earlier? : Factors determining learning termination and its consequences* [Doctoral Dissertation]. University of Warwick.
- Lai, C. (2015). *A quantitative study of information structure and right dislocation in Cantonese spoken discourse* [Masters Thesis]. University of Hong Kong.
- Layman, H. L. (1999). *The validity of multiple reading passages as documentation of speech disfluency* [Masters Thesis]. Texas State University.
- Law, T. K. T. (2020). *Stuttering in a Syllable-Timed Tone Language*. (Thesis). University of Sydney.
- Le Grézaus, E. (2017). *Um and uh, and the expression of stance in conversational speech : Um et uh, et l'expression de la prise de position dans le discours conversationnel* [Doctoral Dissertation]. Sorbonne Paris Cité; University of Washington.
- Leonard, C. M. (2015). *Effects of disfluencies on listeners' processing of speech* [Masters Thesis]. University of Alberta.
- Lindsay, D. (2009). *How listeners infer the causes of disfluent speech* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Lindsay, A. M. (2014). *Clients' Experiences with, and Perceptions of, Psychological Counseling to Augment Stuttering Therapy*. (Master's Thesis). University of Alberta.
- Lou, P. J. (2022). *Disfluency detection using a noisy channel model and deep neural language model* [Masters Thesis]. Macquarie University.
- Lutz, K. C. (1985). *Disfluencies and rate of speech of young adult normal talkers in an interview situation* [Masters Thesis]. Texas State University.
- Manson, L. (2009). *Comprehenders predictions in the face of, uh, speech disfluencies* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.

- Mauro, B. (2017). *How we, uh, perceive disfluencies: the effect of linguistic disfluencies on judgements of learning, attention-orientation and academic materials* [Doctoral Thesis]. University of Pittsburgh.
- Mayanja, S. (2019). *African American English speakers' production demands in spontaneous utterances* [Masters Thesis]. Michigan State University.
- McKean, B. (2020). *Using techniques of perceptual-motor fluency to influence preference* [Doctoral Dissertation]. University of York.
- McLeod, M. (2011). *The effect of codability of objects and social setting on speech disfluency* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Medimorec, S. (2017). *On the effects of disfluency in complex cognitive tasks* [Doctoral Thesis]. University of Waterloo.
- Meekings, S. (2017). *The role of the superior temporal gyrus in auditory feedback control of speech* [Doctoral Dissertation]. University College London.
- Mehotcheva, T. H. (2010). *After the fiesta is over: foreign language attrition of Spanish in Dutch and German Erasmus Students* [Doctoral Dissertation]. Universitat Pompeu Fabra.
- Metzger, E. L. (2010). *Analysis of stuttering behaviors in adult stuttering speakers: applications of the lidcombe behavioral data language taxonomy*. (Master's Thesis). University of Utah.
- Meyer, C. A. (2013). *Infusing dysfluency into rhetoric and composition: overcoming the stutter* [Doctoral Dissertation]. Ohio University.
- Miller, S. (2011). *The reading strategies of people who stutter (pws): Do pws use grapheme-phoneme conversion disproportionately more than people who do not stutter?* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Mizusawa, C. (2016). *Changes in disfluent behavior during adaptation in stuttering* [Masters Thesis]. University of New Mexico.
- Moniz, H. G. S. (2013). *Processing disfluencies in European Portuguese* [Doctoral Thesis]. Universidade de Lisboa.
- Moriarty, K. E. (2011). *Lexical influence on phonological processing in adults with and without stuttering* [Masters Thesis]. University of Texas – Austin.
- Morin-Lessard, E. (2018). *Speech disfluencies: Their role in comprehension and word learning* [Doctoral Thesis]. Concordia University.
- Morrison, K. (2012). *What does disfluency tell the, uhh, listener?* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Nicholson, H. (2017). *Chasing the absence: c. 40 pp. of verse* [Doctoral Dissertation]. University of St. Andrews.

- Nidel, J. M. (2018). *The effects of perceptual fluency on emotional word recognition* [Masters Thesis]. University of Western Ontario.
- Nixon, S. E. (2018). *Silence and the evidentiary interview: A mixed method approach* [Doctoral Dissertation]. University of Florida.
- Nwankpa, C. S. (2015). *The manifestation of stuttering in Spanish-English bilingual speakers: a systematic review* [Masters Thesis]. University of Texas – Austin.
- Ogier, D. (2008). *You have no idea what you are talking about. A 'dis-expectancy' account for the effect of disfluencies on sentence comprehension and reference resolution* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Osterrieth, A. (2011). *Hesitations appear to make listeners more likely to detect the, ...er, change: Evidence for lasting effects of hesitations on listeners from change-detection experiments* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Otto, F. M. (1975). *A disfluency analysis of institutionalized Down's syndrome subjects* [Masters Thesis]. Texas Tech University.
- Pieger, E. (2017). *Metacognition and disfluency – the effects of disfluency on monitoring and performance* [Doctoral Dissertation]. Universität Würzburg.
- Pirinen, V. (2024). *Speech disfluencies in autistic young adults and controls* [Doctoral Dissertation]. University of Oulu.
- Placencia, N. J. (2014). *Experience and Attitudes of Teachers Towards Stuttering Intervention, Education, and Resources*. (Doctoral Dissertation). The Ohio State University.
- Praepipatmongkol, C. (2020). *Postwar abstraction and practices of knowledge: fernando zobel and chang saetang* [Doctoral Dissertation]. University of Michigan.
- Proença, J. D. L. (2018). *Automatic assessment of reading ability of children* [Doctoral Dissertation]. Universidade de Coimbra.
- Puzinauskas, K. J. (2017). *The relationship between representational, beat, and cohesive gestures and speech disfluency in the 2012 presidential debate* [Masters Thesis]. University of Alabama.
- Qader, R. (2017). *Pronunciation and disfluency modeling for expressive speech synthesis: Modélisation de la prononciation et des disfluences pour la synthèse de la parole expressive* [Doctoral Dissertation]. University of Edinburg.
- Roehl, L. (2018). *Neural systems supporting nonlinguistic auditory processing in young children who persist and recover from stuttering*. [Master's Thesis]. Michigan State University.
- Rincon, C. (2017). *A comparison of speech disfluencies in bilingual spanish-english children who do and do not stutter: A preliminary investigation* [Master's Thesis]. University of Houston.
- Romana, A. (2024). *Transforming disfluency detection: integrating large language and acoustic models* [Doctoral Dissertation]. University of Michigan.

- Rosignoli, A. (2011). *Flagging in English-Italian code-switching* [Doctoral Dissertation]. Bangor University.
- Saraydaroğlu, S. B. (2021). *Hızlı-bozuk konuşan ve kekemeliği olan yetişkinlerin konuşma akıcısızlıklarının karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sargent, A. (2007). *Characteristics of disfluency clusters in adults who stutter* [Masters Thesis]. University of Canterbury.
- Scoble, J. (1993). *Stuttering blocks the flow of speech and gesture: the speech-gesture relationship in chronic stutterers* [Masters Thesis]. McGill University.
- Scott, L. D. (1999). *The gesture-speech relationship in children who stutter* [Masters Thesis]. McGill University.
- Sepehri, A. (2021). *Ideas Worth Spreading? Adverse Effects of Information Load in Online Communications* [Doctoral Thesis]. University of Western Ontario.
- Suib, M. R. (1969). *Speech disfluency under conditions of delayed auditory feedback and anxiety* [Master's Thesis]. Oklahoma State University.
- Shalyminov, I. (2020). *Data-efficient methods for dialogue systems* [Doctoral Thesis]. Heriot-Watt University.
- Shanmukha, N. (2017). *A corpus-based study of speech fluency across English dialects* [Master's Thesis]. University of Canterbury.
- Shaw, D. (2024). *Machine Learning and Comorbidity-Based Investigations into the Genetics of Stuttering*. (Doctoral Dissertation). Vanderbilt University.
- Sheikh, S. A. (2023). *Apprentissage profond pour la détection du bégaiement: Deep learning for stuttering detection* [Doctoral Dissertation]. Université de Lorraine.
- Shubert, D. (2014). *Intensive stuttering therapy based on neuroplasticity and motor learning principles: treatment efficacy for adults who stutter* [Master's Thesis]. Western Washington University.
- Skidmore, L. (2022). *Incremental disfluency detection for spoken learner English* [Doctoral Dissertation]. University of Sheffield.
- Souza, A. L. E. d. (2012). *Modality-specific effects of processing fluency on cognitive judgments*. [Doctoral Dissertation]. University of Texas – Austin.
- Stephen, J. A. (2010). *"I, uh, meant to do that!" - intentional disfluency as an element of audience design* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Stewart, O. (2007). *An exploratory study into the intentionality of disfluency production* [Masters Thesis]. University of Edinburgh.
- Suzuki, S. (2021). *The multidimensionality of second language oral fluency: The interface between cognitive, utterance, and perceived fluency* [Doctoral Dissertation]. Lancaster University.

- Takigawa, Y. (2010). *Language expertise as a source of dispute in bilingual couple talk* [Doctoral Dissertation].
- Tatum, T. J. D. (2009). *Directed attention and stereotype threat in interracial interactions* [Doctoral Dissertation]. University of Michigan.
- Thacker, J. (2015). 5-year-olds' use of disfluency and speaker identity in referential communication [Masters Thesis]. University of Calgary.
- Thomas, M. (2024). *A multidisciplinary investigation of conversation and disfluencies in cognitive decline* [Doctoral Dissertation]. University of Sheffield.
- Tobar, A. N. (2016). *Perception of disfluencies in English* [Masters Thesis]. California State University – Fresno.
- Treleaven, S. B. (2017). *An investigation into stuttering development: a longitudinal approach* [Masters Thesis]. University of Alabama.
- Van Hee, L. J. A. (2015). *Mindfulness and acceptance-based treatments for children who stutter: a clinical guide* [Masters Thesis]. University of Texas – Austin.
- Van Loenen, L. (1975). *Disfluency measures: comparison of the accuracy of random sampling procedures to total count measures* [Masters Thesis]. Kansas State University.
- Vazquez, S. R. (2016). *Parental beliefs on the efficacy of productive struggle and their relation to homework-helping behavior* [Masters Thesis]. UCLA.
- Wang, L. (2016). *Summarization and sentiment analysis for understanding socially-generated content* [Doctoral Dissertation]. Cornell University.
- Wataraka Gamage, K. (2018). *Speech-based emotion recognition: linguistic and saliency-based systems* [Doctoral Dissertation]. University of New South Wales.
- Weathersby, A. J. (2016). *Disfluency and ageing: a study of healthy older speakers of New Zealand English* [Masters Thesis]. University of Canterbury.
- West, E. (2022). *The relationship between children's metacognitive judgments of knowledge and verbal disfluency* [Masters Thesis]. University of British Columbia.
- Whillier, A. S. (2018). *Investigating the neural processes underpinning the production and anticipation of stuttering in Adults who Stutter*. (Doctoral Dissertation). Georg-August-Universität Göttingen.
- Wilson, A. (2006). *Incremental interpretation and the role of disfluencies in human language comprehension* [Doctoral Thesis]. University of Edinburgh.
- Wong, A. R. (2015). *Victorian talk: Human media and literary writing in the age of mass print* [Doctoral Thesis]. UCLA.
- Wong, B. (2019). *Sex/Gender differences in speech disfluency in children with autism spectrum condition: on the distribution of "um" and "uh"* [Doctoral Dissertation]. University of Southampton.

- Wu, R. (2019). Omission neglect: the effects of knowledge and disfluency [Doctoral Dissertation]. University of Cincinnati.
- Xuancong, W. (2015). Advances in punctuation and disfluency prediction [Masters Thesis]. National University of Singapore.
- Yılmaz, M. (2021). 65-85 yaş arası Türkçe konuşan bireylerin konuşma akıcısızlıklarının incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Zamecnik, J. (2019). *Disfluency prediction in natural spoken language* [Doctoral Dissertation]. Universität Freiburg.
- Zeguers, M. H. T. (2017). *Why so fast?: An investigation of the cognitive and affective processes underlying successful and failing development of reading fluency* [Doctoral Thesis]. Universiteit van Amsterdam.
- Zhang, H. (2020). *The distribution of disfluencies in spontaneous speech: empirical observations and theoretical implications* [Doctoral Dissertation]. University of Pennsylvania.
- Zhu, X. (2010). *Summarizing spoken documents through utterance selection* [Doctoral Dissertation]. University of Toronto.
- Zinman, D. B. (1998). *Disclosure in informed consent, a modified conversation analysis of four male surgeons' speech with male and female patients* [Masters Thesis]. University of Toronto.

Extended Abstract

Introduction

Speaking is the second language skill acquired after listening skill and a vital need for human beings, who are social creatures, to express themselves verbally. Fluent speaking is considered important in terms of conveying what is desired to be conveyed to the listener accurately and at the desired time. People with fluent speaking skills complete one of the most important steps of correct communication (Kurudayıoğlu & Soysal, 2016). Therefore, it is important to develop speaking skills in the field of education and training, and for students to speak effectively, clearly, consciously, and correctly within the scope of Turkish lessons. Depending on whether the speech production is prepared or unprepared, there may be some interruptions, pauses, and waits caused by the language producer in the production process. This situation is called disfluency in literature. Disfluency can be expressed as disruptions that occur during speech production. In other words, disfluency is defined as a phenomenon that occurs in planning errors such as deletion, modification, or inability to encode some words as a whole, change of opinion, or indecisiveness of the speaker in the phonological, lexical, morphemic, or syntactic units that cause the flow of speech to be interrupted (Clark & Wasow, 1998; Gosy, 2007). Being a good and qualified speaker is related to the power of transmission. Therefore, developing individuals' speaking skills is extremely important for every field. The reason for examining national and international studies on disfluency is to identify the studies conducted in this field and to follow the developments. In addition, the study will be a guide for researchers who will conduct studies in this field. When the definitions and types of disfluency are examined, it is seen that keywords point to more than one discipline. These disciplines have a wide scope ranging from health sciences to educational sciences. Therefore, this study aims to identify the fields of study of dysfluency and create a general map.

Method

The study was designed with qualitative research method. Data were obtained through document analysis. Document analysis involves the analysis of written materials containing information about the phenomena targeted for research. In this study, the OATD index was used as the international database. In order to access national theses, data were obtained from the YÖK National Thesis Center database. The documents of the study consisted of 142 graduate theses on disfluency between 1960 and 2024. In the search criteria, “disfluency” was used as the keyword, “English” was preferred as the language, and 1960-2024 was used as the time period to cover all studies. Doctorate (P.hD.) and master's (MS, MA) theses were included in the scope of the study. In the study, within the scope of categorical content analysis, statistics of sub-codes, code theory model, single case model, code relationship scanner, two case model, and code matrix scanner were utilized within the scope of comparative analysis.

Findings

In response to the first sub-problem of the study, “What is the chronological distribution of the analyzed theses according to type?”, it is observed that the first study in the field, titled “*Speech Disfluency Under Conditions of Delayed Auditory Feedback and Anxiety*”, was conducted in 1966. It is seen that the highest

number of graduate theses on disfluency were conducted in the United States, totaling 65. In Turkey, 12 theses were identified, corresponding to 8% of the total. Additionally, it was found that Üsküdar University is the institution in Turkey where most of the studies on disfluency have been carried out. Disfluency can occur not only in speaking skills but also in other language skills. Within the framework of the third sub-problem of the study, “How is the distribution of the frequency of language skills being addressed together with disfluency in postgraduate theses?”, it was determined that 57% of the studies on disfluency focused on speaking skills. Among the sub-categories, unprepared speech (21%) was the most commonly preferred for speaking skills; listener feedback was most frequently addressed under listening skills, while computer font (33%) was the most preferred sub-item for reading skills. It was observed that writing skills were the least studied, with only 2% of the theses addressing this area. In this context, the term *composition* refers to the creation of a coherent whole based on textuality criteria. The type of disfluency mentioned here is writing disfluency. Therefore, it can be concluded that studies examining disfluency in conjunction with writing skills are fewer in number compared to those focusing on speaking, listening, and reading skills. It was also found that the majority of studies on disfluency (31%) were conducted in the field of psychology.

Result and Discussion

Based on the YÖK Thesis database, it is possible to say that 11 of the 12 graduate theses were studied within the scope of speaking skills (Akgün, 2005; Altıparmak, 2015; Işık, 2021; Kazanoğlu, 2008; Saraydaroglu, 2021; Yılmaz, 2021). In addition to national studies, there are also numerous international studies on speech disfluency (Allwood, 2017; Bjerkan, 1980; Bock, 1982; Boomer, 1965; Boughaba, 2021; Bygate, 1987; Lickley, 1994; Fox Tree, 1995; Guitar, 2014). When international studies on speech disfluency are examined in detail in terms of their findings, “*Early Childhood Stuttering I: Persistency and Recovery Rates*” by Yairi and Ambrose (1999) and “*Disfluencies of 3- and 5-Year-Old Spanish-Speaking Children*” by Carlo and Watson (2003) are notable works that aim to identify speech disfluencies in typically developing children. Similarly, in a study conducted by Gordon and Luper (1989), the normal disfluencies of 396 children aged 3, 5, and 7 years were examined and it was found that the number of disfluencies decreased as the age level increased due to the increase in the ability to form sentences. As seen above, although there is a wide range of both national and international studies within the scope of speech disfluency, it has been an area of study that has attracted attention in the international literature as a research topic in the past years. In this study, the research was conducted within the scope of the keyword “disfluency”. It is recommended to examine disfluency studies in different languages. In addition, research can be done from international databases other than OATD. In addition, it is recommended to expand the study with the keywords “repetition, hesitation, repair, pause, extension” which are types of disfluency.